

პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი
PERIODICAL SCIENTIFIC JOURNAL
ПЕРИОДИЧЕСКИЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2346-8467

აგრო AGRO АГРО NEWS

№1

ქუთაისი – Kutaisi – Кутаиси
2016

ჟურნალი წარმოადგენს
კავშირი იმერეთის აგროეკოლოგიური ასოციაციისა და
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრარული ფაკულტეტის
პერიოდულ-სამეცნიერო გამოცემას

სარედაქციო კოლეგია:

ლორთქიფანიძე რობა – (მთაგარი რედაქტორი);

ავალიშვილი ნინო (ხელმისამართის მდივანი);

ურუშაძე თენგიზი; პაპუნიძე ვანო; შაფაქიძე ელგუჯა; ასათიანი რევაზი; კოპალიანი როდანი; ჯაბინიძე რევაზი; ქინწურაშვილი ქეთევანი; მიქელაძე ალექსანდრე; ჭაბუკიანი რაინა; ქობაძია ვახტანგი; ცრუიძე მაკალა; ჩახბიანი-ანასაშვილი ნუნუ; ღოლბარი თამარი; ქუბანეიშვილი მაკა; ქელებჯერიძე ნინო; ყიფაინი ნინო; ხელაძე მაია; კილაშვილი მანანა; ჩხიროძე დარეჯანი; ჯობავა ტრისტანი; წიქორიძე მამუკა; თავბერიძე სოსო; თაბაგარი მარიუტა; კილაძე რამაზი; მეტრეველი მარიამი; ღვალაძე გულნარა; ნემსაძე მარიამი.

სარედაქციო კოლეგიის საზღვარგარეთოის წევრები:

იოფფე გრიგორი (აშშ); კავალაუსკასი ვიდასი (ლიტვა); ჩუხნო ინна (უკრაინა); ბელოკონევა-შიუკაშვილი მარინა (პოლონეთი); გასანოვი ზაური (აზერბაიჯანი); მამმალოვი რამაზანი (თურქეთი); სანტროსიანი გაგიკი (სომხეთი); სალინდიშვილი ულტემურაბი (ყაზახეთი).

The magazine is a periodical scientific publication of

Imereti Agro-ecological Association and

Akaki Tsereteli State University Faculty of Agrarian Studies.

EDITORIAL BOARD

Lortkipanidze Roza – (Editor in Chief);

Avalishvili Nino – (Academic Secretary);

Urushadze Tengiz; Papunidze Vano; Shapakidze elguja; Asatiani Revaz; Kopaliani Roland; Jabnidze Revaz; Kintsurashvili Ketevan; Mikeladze Aleksandr; Chabukiani Rani; Qobalia Vaxtang; Fruidze Makvala; Chachkhiani-Anansashvili Nunu; Dolbaia Tamar; Kubaneishvili Maka; Kelendjeridze Nino; Kipiani Nino; xeladze Maia; Kilasonia Emzar; Kevlishvili Manana; Chxirodze Daredjan; Jobava Tristan; Tsqoridze Mamuka; Tavberidze Coco; Tabagari Marieta; Kiladze Ramaz; Metreveli Mariami; Gvaladze Gulnara; Nemsadze Mariam.

FOREIGN MEMBERS OF EDITORIAL BOARD

Ioffe Grigory (USA); Kavaliauskas Vidas (Litva); Chuxno Inna (Ukraine); Belokoneva-Shiukashvili Marina (Poland); Gasanov Zaur (Azerbaijan); Mammadov Ramazan (Turkey); Santrosian Gagik (Armenia); Sagyndykov Ultemurat (Kazakhstan).

Журнал представляет

Периодическое научное издание

Союза агроэкологической ассоциации Имерети и

Аграрного Факультета Государственного Университета Акакия Церетели

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

ლორთქიპანიძე როზა – (главный редактор);

ავალიშვილი ნინო – (Учебный Секретарь);

ურუშაძე თენგიზ; პაპუნიძე ვანო; შაფაქიძე ელგუჯა; ასათიანი რევაზ; კოპალიანი როლანდ; ჯაბინიძე რევაზ; კინცურაშვილი ქეთევან; მიქელაძე ალექსანდრე; ჭაბუკიანი რაინა; პრუიძე მაკვალა; ჭახიანი-ანასაშვილი ნუნუ; დოლბა თამარ; კუბანეიშვილი მაკა; კელენდერიძე ნინო; კიპიანი ნინო; ხელაძე მაია; კილაშვილი მანანა; ჭხიროძე დარეჯან; ჯობავა ტრისტან; ციკორიძე მამუკა; თავბერიძე კოკო; თაბაგარი მარიეთა; კილაძე რამაზ; მეტრეველი მარიამ; გვალაძე გულნარა; ნემსაძე მარიამ.

ЗАРУБЕЖНЫЕ ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ:

Иоффе Григори (США); Кавалиускас Видас (Литва); Чухно Инна (Украина); Белоконева-Шиукашвили Марина (Польша); Гасанов Заур (Азербайджан); Маммадов Рамазан (Турция); Сантросян Гагик (Армения); Сагиндиков Ултемурат (Казахстан)

როლანდ ქოპალიანი – თხელის ფარმოების ზოდის დინამიკა	
საქართველოში რებილიტაციის მიხედვით	9
ქეთევან კინწურაშვილი – კოფეინის განსაზღვრის და მისი მიღების	
ემსარქს მეთოდი	13
Роза Лорткипанидзе – АГРОЭКОЛОГИЧЕСКАЯ СРЕДА ОСУЩЕННЫХ	
ПОЧВ МЕГРЕЛИИ	18
რეზო ჯაბიძე – დარბი, რომ განვითარდეს და აღორძინდეს	22
Сантросян Г.С. – ЦЕННЫЕ ФОРМЫ АБРИКОСА “ХАРДЖИ” В АРМЕНИИ	32
ნუნუ ჩაჩხიანი–ანასაშვილი – ბიოლოგიური მეთოდი ეკოლოგიურად	
სუვთა პროცესის მიღების გარანტია	35
Roza Lortkipanidze, Nino Kelenjeridze – RAISING SOIL FERTILITY IN OLIVE	
PLANTATIONS VIA CLOVER CULTURES IN CONDITIONS OF	
TSKALTUBO DISTRICT	40
გახტანგ ქობალია – მანდარინ „აღრეულას“ ნუცელარული თმსჭნერების	
ფორმათა მრავალფეროვნების პირ-მორფოლოგიური და	
სამეურნეო მაჩვენებლების შესრულების შედეგები	42
მარიეტა თაბაგარი, ვლადიმერ უგულავა, შორენა კაპანაძე, ნატალია	
ჯინჭარაძე – აღმოსავლური ხურმის ჯიშების სამეურნეო	
მახასიათებლების შესრულება ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტის	
კიროვებში	48
ნინო ავალიშვილი – ბეოლოგიური პროცესების როლი ქანებისა და	
რელიევის ფორმირებაში	51
ლ.გ. ბაზერაშვილი, ნ. ბოკუჩავა, მ. კევლიშვილი, ნ. ჯიბლაშვილი –	
ყაბლის დააგადებანი ფინანდების დენდროპარკში	56
ტრისტან ჯობავა – ლიმონ ძართულის, მეინტისა და ლიმოკურიას	
მაღსეპობამდეობის შესრულების შედეგები	58
Мака Кубанейшвили – ТОПИНАМБУР (ЗЕМЛЯНАЯ ГРУША) – ПОЛЕЗНОЕ	
РАСТЕНИЕ	66
გულნარა ლვალაძე – მაყვანის (Rubus) მცენარის მიზანდასახული	
კულტივირების პერსპექტივა ახალი სახის კვების მრავალფოს	
საღებავის ფარმოებისათვის და ბიომრავალფეროვნების დაცვა	
	69

ნინო ყიფიანი, მაია ხელაძე – ტრიზოლიატის სხვადასხვა უორმების ბიო-მორფოლოგიური დახასიათება	72
ნინო კელენჯერიძე, ნელი კელენჯერიძე – ორბანული და მინერალური სასუჟების შედარებითი ეფექტურობა დაბალნაყოფიერ ალუვიურ ნიაღაგებზე ბაშენებულ ფეიკოს პლატაციაში	76
ნატალია სანთელაძე – ფეიკოს კულტურის ეკონომიკური ეფექტურობა იმერეთის რეგიონის ალუვიურ ნიაღაგებზე	79
გაუა თოდუა, დალი ბერიკაშვილი, სოფიო ცქვიტაია – ველური ხილი, გამრავლება, ძიმიური შემაღებელობა და გამოყენების პრისპექტივები	81
ლია კოპალიანი – ზეთისხილის ყვავილობისა და ნაყოფმასხმიარობის ფენოლოგიური ფაზების მიმდინარეობა იმპერიის რეგიონში	90
მზია კურდღელია – ლაგაძის კულტურის ამონამდებობა საქართველოში	93
ალექსანდრა ჩაფიჩაძე, მაკა ყუბანევიშვილი – ჩაიოფა (<i>Sechium edule</i>) – ეკოლოგიურად სუვთა პროდუქციის წყარო	97
სულიკო ბერიძე – ცხოველთა კვების ტრადიციები საქართველოში და მისი გავლენა პროდუქტიულობაზე	101
მაყვალა ფრუიძე, ეკატერინე ბენდელიანი – ლურის შენახვაზე მოქმედი ვაძლევები	104
ეკატერინე კახნიაშვილი – ჩაის არომატიზაცია და მიღებული პროდუქტის ეკონომიური გაანგარიშება	110
ვარლამ აპლაკოვი – პროლინის, არბინინისა და ჭისტიდინის გარდამმწის ზოგიერთი თავისებურებანი საფუძველი ლინის შამაანიზაციისას	114
მალხაზ მიქაბერიძე – აბრონედლეულის საექტრულ-ოპტიკური მახასიათებლების გამოკვლევა	118
თამარ სუციძე – ველური ყვავილოვანი მცენარის - შავჯამალას (<i>Scrophulariaceae Lunariifolia Boiss</i>) ბორბვინის ფურცლების მღვავები ნივთიერების მოვალეობის მოვალეობის	121
ნანა ქათამაძე, თამარ სუციძე – ჩაის ფოთლის შენახვისა და ტრანსპორტირების პრიორული მიმღენარე ძიმიური და მიკრობიოლოგიური პროცესები	124
თეიმურაზ კანდელაკი, რამაზ კილაძე, ჯამბულ ქანთარია – თბილისის „ბუს ტბის“ რეკრეაციული ზონის დენდროფლორის მდგრადარეობის შევასება და სარეკონსტრუქციო ღონისძიებების მცნობრული დასაბუთება	128
ქეთევან ქუთელია – აქტინიდიის კულტურის თესლით გამრავლება	136

ეთერ ბენიძე, ვანდა გვანცელაძე – ბარემოს ტემატურული პირობების ბაზლენა ზოგიერთი ბაზაშულზე მოყვავილე მერძნიანი მცხარის უცნოვაზების მიმღერეობაზე _____	138
თეომურაზ კანდელაკი, რამაზ კილაძე, ჯამბულ ქანთარია – შალაშ თბილისის საზღვრებში და მიმღებარე ტერიტორიაზე არსებული მფრანე ნარბავებისა და სახელმწიფო ტყის ფონდის დაცვის ობიექტების მექანიზმის შევასება _____	144
ეთერ ბენიძე, ეკატერინა გუბელაძე, მარინა კუცია, იზა ოჩიკიძე, ქეთევან ქუთელია – აკაკი ჭერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰაბებაბის ბაზიზე მდებარე სასწავლო კორპუსის მიმღებარე ტერიტორიის ლანდშაფტურ-ეკოლოგიური შესრულების შედეგები _____	151

2 მრავალულებრივი დარგები MULTIDISCIPLINARY BRANCHES МЕЖДУДИСЦИПЛИНАРНЫЕ ОТРАСЛЫ

ზეინაბ ახალაძე – საქართველოს აბროვესაორენტი _____	161
მანანა შალამბერიძე – ვერმერულ მეურნეობებში ვერმერის უზრივევია _____	166
გულაძი თხილაიშვილი – აცტი-დემაინბის მიმღელობების მრვანეული სასურსათო უსაზროებების გადაწყვეტის საკითხები _____	170
ნატო ჯაბნიძე – სოფლის მეურნეობის შემდგომი განვითარება, მიზის მართვის თანამედროვე სისტემის შექმნის ბარეშე შეუძლებელია _____	176
ჯემალ ანანიძე, გიორგი ჯაბნიძე – სოფლის მეურნეობის სკეციალიზაციისა და დარგთა შეთანაწყობის ეკონომიკური ეფექტიანობა აჭარის აცტონომიურ რესაუნდიკაში _____	183
გელა ლოსაბერიძე, დავით კბილაშვილი – აბროლოგისტიკის განვითარების პროცესები და პერსპექტივები საქართველოში _____	187
სოსო თავბერიძე, ემზარ კილასონია – სამარქანო-სატრანსპორტო აბრებათის საყრდენ-ჩაჭიდვებითი გამავლობის პოლიტიკა უერდოგულ მიზათმოქმედების პირობებში _____	193
ემზარი კილასონია – ზეთისხილის სადემონსტრაციო ნაკვეთზე ჩასატარებელი მექანიზმებულ სამუშაოთა ტექნოლოგია _____	197
მამუკა წიქერიძე – მინერალური საუქების მექანიზირებული ზესით მომზადება და სიმინდის რიგორულისებრი შეტანის ხერხები_200	
სოსო თავბერიძე, დავით კბილაშვილი – ივლიანი ტრანსპორტის საპურსო მდგრადრების პოლიტიკა _____	203

დარეჯან ჩხიროძე – მღბრადი განვითარება ეკომშვიდობის ბარანტი	208
იზოლდა ხასაძა – ტურისტული მომსახურების მომხმარებელთა	
პრიორიტეტები იმპრეტში	211
სერგო ცაგარეიშვილი, აკაკი ნასყიდაშვილი, მაია დიაკონიძე – პვების მომსახურების ზოგადი დახასიათება ფურიზმში	216

1 აგრარული მეცნიერებასი

AGRICAL SCIENCES

АГРАЛЬНЫЕ НАУКИ

აბრონედლეულის სპეციფულ-ოპტიკური მანასიათებლების
ბაზოპლავა

მაღლხაზ მიქაბერიძე

ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

ჩვენს მიერ დადგენილი იქნა ხასურსათო ნედლეულის (კიტრი, პომიდორი, მწვანე ლობიო) სპეციფულ-ოპტიკური მახასიათებლები ინფრაწილები (იშვიათებული სეივების სპეციფიკი, აღნიშნული ნედლეულის თბური დამუშავებისთვის (ბლანშირება) შევირჩით იშვიათებული სეივების გენერაციორები, რომლებიც ხრულად შეესაბამება საწარმოო ტექნიკურ მოთხოვებს და გამოირჩევა უფლიშობით.

აგრონედლეულისაგან მაღლხარისხოვანი კვების პროდუქტების წარმოება ითვალისწინებს ნედლეულის წინასწარ მომზადებას, რომლის დანიშნულებაა მისი კვებითი და ორგანოლეპტიკური თვისებების გაუმჯობესება. მათ შორის არის ბლანშირების მოსამზადებელი ოპერაცია, რომელიც გულისხმობს ნედლეულის დამუშავებას ცხელი წყლით, ქიმიური რეაქტივებით, ორთქლით. შედეგად მცირდება ნაყოფის მოცულობა, ნარჩენების ბუნებრივი ფერი, ადგილდება ქილებში კომპაქტურად დაფასოება, იზრდება უჯრედის პროტოპლაზმის განვლადობა, იცვლება ნაყოფის კონსისტენცია, ნაყოფის კანიდან გამოიყოფა ჰაერი, ადგილდება შემდგომი ტექნოლოგიური პროცესები. საწარმოო პირობებში ბლანშირება ტარდება ორტანიან ქვაბებში, დოლურ და ლენტურ აპარატებში, მეტად შრომატევებადი და ენერგოტევებით; მოითხოვს ცხელი წყლისა და ორთქლის მეურნეობას; ადგილი აქვს ნედლეულის ჭარბ დანაკარგებს.

უოველივე აღნიშნულის გამო ჩვენი შრომის მიზანს შეადგენს ბლანშირების პროცესის ინტენსიფიკაცია იშვიათებული სეივების ენერგიის გამოყენებით, ამიტომაც პირველ ეტაპზე გამოკვლეული იქნა აგრონედლეულის (კიტრი, პომიდორი, მწვანე ლობიო) სპეციფულ-ოპტიკური მახასიათებლები იშვიათების სპეციტრის არეში და შეირჩა იშვიათების გენერატორები.

იშვიათები ხასიათდებიან რიგი უპირატესობებით სხვა სახის თბოაგენტებთან შედარებით საკვები პროდუქტების თბური დამუშავების პროცესებში, კერძოდ: იშვიათები ახდენებ ტექნოლოგიური პროცესების მნიშვნელოვან ინტენსიფიკაციას; აწარმოებენ დადებით სპეციფიკურ ზემოქმედებას პროდუქტებზე თბური დამუშავების დროს; მაქსიმალურად უნარჩუნებენ პროდუქტებს სასარგებლო ნივთიერებათა შემცველობას და სხვა [1].

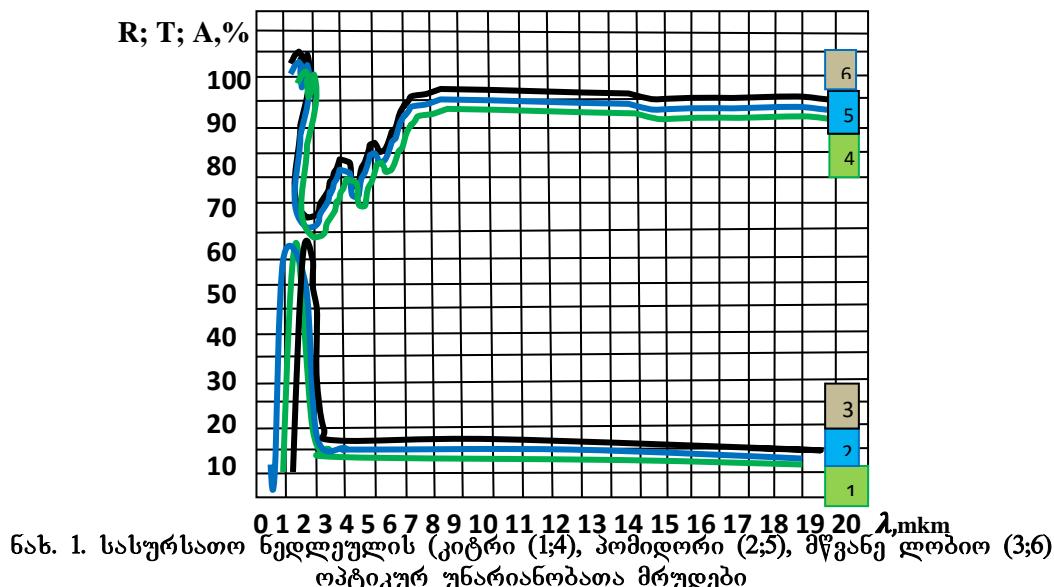
დადგენილია, რომ კვების პროდუქტების და იშვიათებული გენერატორების სპეციფულ-ოპტიკური თვისებები ინდივიდუალურია. ამიტომაც აუცილებელია მასალების თბური დამუშავებისას იშვიათებული გენერატორები შერჩეული იქნას ნედლეულის სპეციტრის მახასიათებლების გათვალისწინებით – კორელაციით. მხოლოდ ამ შემთხვევაში არის შესაძლებელი მიღწეული იქნას თბური დამუშავების მაღალი ეფექტურობა. დადგენილია, რომ მასალათა თბური დამუშავებისათვის გამოყენებული იქნას 0,77...15გმ ტალღის სიგრძის იშვიათები, რადგანაც სპეციტრის ამ არეში მოდის დასხივებული ენერგიის 80...90%, ანალოგიურია აგრეთვე 1...1,1მკმ ტალღის სიგრძის იშვიათების ენერგიაც

[2].

ტენიანი მასალები იყოფა ოთხ ძირითად ჯგუფად: სუსტი, საშუალო, ძლიერი და ძალიან ძლიერი სხივგამბნევი მასალები. აგრონედლეულის უმრავლესობა, მათ შორის კიტრი, პომიდორი, მწვანე ლობიო მიეკუთვნებიან პირველი სამი ჯგუფს. მათი სპეციულ-ოპტიკური თვისებების შესწავლისას გავითვალისწინეთ ყველა ოპტიკური მახასიათებელი (R; T; A) და გამოვიყენეთ აღნიშნული თვისებების კომპლექსური განსაზღვრის ფართო დიაპაზანში სხივური ენერგიის გაბნევის გათვალისწინებით სპეციულ-მეტრული მეთოდი.

კვების პროდუქტთა თბური დამუშავებისას ფენის სისქის გაზრდით სხივური ენერგიის შთანთქმისუნარიანობა იზრდება და აღწევს მაქსიმუმს, ხოლო არეკვლისა და გამტარუნარიანობების მნიშვნელობები კლებულობს, რაც დადასტურდა ჩვენს მიერ შესწავლილი სასურსათო ნედლეულის სპეციულ-ოპტიკური თვისებების შესწავლისას და აგებული მრუდების ანალიზით (ნახ. 1).

ნახ. 1. სასურსათო ნედლეულის (კიტრი (1;4), პომიდორი (2;5), მწვანე ლობიო (3;6) აგებულ უნარიანობათა მრუდები

დადგინდა, რომ კიტრი, პომიდორი, მწვანე ლობიო არეკვლის მაღალ უნარს ფლობს 0,7...1,35მგმ ტალღის სიგრძის იწ სპეციურში. არეკვლის მაქსიმუმი 30მმ სისქის ფენისათვის შეადგენს 70...72%-ს, 40მმ სისქის ფენისათვის 60...63%-ს, ხოლო 60მმ სისქის ფენისათვის 45...48%. არეკვლა და გამტარუნარიანობები შერჩეული მასალებისათვის ანალოგიურია იწ სპეციურის არესათვის. 30 მმ სისქის ფენისათვის 0,7...1,35მგმ ტალღის სიგრძეში გამტარუნარიანობის მაქსიმუმი შეადგენს 37...40%-ს, 40მმ სისქის ფენისათვის 22...24%-ს, ხოლო 60მმ-თვის იგი 0-ის ტოლია სპეციურის მითითებულ შუალედში. ამრიგად, არჩეული ნედლეულის შთანთქმისუნარიანობა თხელი ფენებისათვის 0,7...1,35მგმ ტალღის სიგრძის სპეციურის არეში უმნიშვნელოა, ხოლო ფენის სისქის გაზრდით და 60მმ სისქის ფენისათვის აღწევს მაქსიმუმს (90...95%).

ექსპერიმენტებმა აჩვენეს, რომ NIK და KG თბოგამომსხივებლები უზრუნველყოფებ მასალის ინტენსიურ და ეფექტურ გაცხელებას, ხასიათდებიან მაღალი სითბომ-დგრადობით, საიმედოობით, ხანგრძლივი მუშაობით და დამონტაჟების მოხერხებულო-

ბით. გენერატორებში მიღწეულია იწ გამოსხივების მაღალი კონცენტრაცია (40გტ/სმ^2). კვარცის მილის ზედაპირის ტემპერატურა კი შეადგენს $400\text{...}4500^\circ\text{C}$, ელექტროდების ზონაში – 1300°C . ამ დადებითი თვისებების გამო მათი გამოყენება წარმოებაში უფრო მიზანშეწონილია.

დასკვნები:

- აგრონედლეულის (კიტრი, პომიდორი, მწვანე ლობიო) ფენის სისქის გაზრდით იწ სხივერი ენერგიის შთანთქმისუნარიანობა იზრდება და აღწევს მაქსიმუმს (90...95%), ხოლო არეკვლა და გამტარუნარიანობები კლებულობებს;
- კარგად ორგანიზებულ კამერაში, სხივთა მრავალჯერადი არეკვლის, გამტარობის და შთანთქმის საფუძველზე ადგილი აქვს ნედლეულის მიერ მთელი დასხივებული იწ ენერგიის შთანთქმას;
- თბოგამომსხივებლები NIK და KG ხასიათდებიან მაღალი სითბომდგრადობით, საიმედოობით და ხანგრძლივი მუშაობის უნარით, კამერაში დამონტაჟების მოხერხებულობით, გენერატორებში მიღწეულია იწ გამოსხივების მაღალი კონცენტრაცია. მათი გამოყენება წარმოებაში უფრო მიზანშეწონილია.
- ტრანსპორტირზე ნედლეულის პოზიციის შეცვლა და ურთიერთშერევა საშუალებას მოგვცემს გაიზარდოს ნედლეულის ფენის სისქე 90...100მმ-მდე, რაც გაზრდის ასევე მანქანის მწარმოებლურობას და ეკონომიკურ ეფექტს;

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Ильясов С.Г. Развитие теории инфракрасного облучения пищевых продуктов. В сб.: Совершенство пищевой технологии и техники. М.: МТИПП, 1981, с.110-117;
- 2.Федоровский Н.Н., Якубович Л.М., Марахова А.И. Спектрофотометрические методы анализа: учебное пособие. Издательство: Флинта; Наука, 2012 г. 380 ст.

THE STUDY OF SPECTRAL-OPTICAL PROPERTIES OF THE AGRICULTURAL RAW MATERIALS

M. MIKABERIDZE

The degree of a candidate of sciences, Akaki Tsereteli State University

Summary

We have been established spectral-optical characteristics of the agricultural raw (cucumbers, tomatoes, green beans) in the spectrum of infrared rays and were selected infrared generators for the blanching process, which is entirely consistent production technical standards and different efficiency.

ИССЛЕДОВАНИЕ СПЕКТРАЛЬНО-ОПТИЧЕСКИХ СВОЙСТВ АГРАРНОГО СЫРЬЯ

М.Микаберидзе

Кандидат технических наук, Государственный Университет Акакия Церетели

Резюме

Нами было исследовано спектрально-оптические характеристики аграрного сырья (огурцы, помидоры, зеленые бобы) в спектре инфракрасных лучей и для процесса бланширования были выбраны инфракрасные генераторы, которые целиком соответствуют производственным техническим нормативам и отличаются эффективностью.